

جدال مهندسان مشاور با اژدهای چند سر برای بقاء

مهندس داود کرکه آبادی

ریس کمیته بیمه، مالیات و پشتیبانی‌های
مالی و حقوقی جامعه مهندسان مشاور ایران

اشاره

با گذشت نزدیک به ۱۰۰ سال سابقه مهندسی مدرن در ایران و ۵۱ سال پس از تأسیس جامعه مهندسان مشاور ایران، مهندسان مشاور زخمی و خسته از سال‌های گذشته، سال ۱۴۰۳ را با امید به بهبود شرایط و با قول مساعد مقامات ارشد دولتی برای حفظ حداقلی سیستم موتور محرکه مهندسی کشور آغاز کردند؛ اما متأسفانه در همین ابتدای سال به‌رغم بهار دل‌انگیز طبیعت و آشتی دوباره بارندگی‌ها، بهار مهندسان مشاور با وجود مشکلات پیش رو چشم انداز زیبا و امیدوارکننده‌ای ندارد. شرکت‌های مهندس مشاور هم‌زمان باید از یک سو با معضلاتی شبیه یک اژدهای چند سر دست و پنجه نرم کنند و برای بقای خود و حرفه مهندسی کشور در جدالی نابرابر شرکت جویند و از سوی دیگر، دستاوردهای به دست آمده که حاصل تلاش، تجربه و مجاهدت نسل‌های پیشین است را حفظ، نگهداری و به آیندگان منتقل نمایند. در این زمانه وانفسا، به نظر می‌رسد برای برون‌رفت از وضع موجود و نیز حفظ سرمایه‌های وزین مهندسی کشور و جلوگیری

از تاریخ شدن افق پیش‌رو که چشم‌انداز آن عدم وجود تفکر مهندسی بومی در کشور است، باید با یک حرکت عقلانی و با نشان دادن درایت از سوی بخش‌های مختلف جامعه مهندسی و حاکمیت، از تضييع حقوق شرکت‌های مهندسان مشاور جلوگیری به عمل آید و گرنه چشم‌انداز این شب‌سیه، سپید نخواهد بود.

در این یادداشت کوتاه کوشیده‌ایم تا اهم مشکلات مهندسان مشاور را شرح دهیم، هرچند این مشکلات تنها محدود به موارد زیر نیست، اما امیدواریم که این مشکلات شنیده شوند، شاید گشایشی حاصل گردد:

۱- یکی از مهم‌ترین معضلات کنونی مهندسان مشاور در بخش نیروی انسانی، سیل عظیم مهاجرت نخبگان مهندسی برای پیدا کردن فضا و شرایط بهتر کسب و کار و برخورداری از منزلت و جایگاه حرفه مهندسی است که این امر چالش عظیمی در بخش جذب و نگهداری متخصصان برای شرکت‌ها به وجود آورده و از هم اکنون مشکل کمبود متخصصان را بسیار مشهود کرده است. بدون شک این مهم در سال‌های آینده به چالشی بزرگ برای جامعه ایران تبدیل خواهد شد.

۲- به موازات موضوع مهاجرت مهندسان، مشکلات ناشی از عدم استقبال نسل جدید دانش‌آموختگان رشته‌های مهندسی و مهندسان جوان برای پر کردن خلاء متخصصان در شرکت‌ها نیز خود را نشان داده است. یکی از مهم‌ترین دلایل این عدم استقبال، نبود چشم‌انداز مناسب در عرصه صنعت ساخت و وجود جذابیت در کارهای سفته‌بازی، واسطه‌گری و بازارهای جدید کاری با درآمد بهتر و مسوولیت کمتر است.

۳- عدم شناخت شرایط موجود در سطوح تصمیم‌گیری کشور و در نتیجه عدم تخصیص بودجه‌های مناسب برای صنعت ساخت و به‌ویژه مهندسان مشاور، مشکلات را بیشتر نموده و روند اضمحلال این حرفه را تسریع کرده است.

۴- در کنار همه این موانع و مشکلات، عدم برآورد مناسب هزینه‌های پروژه‌های تحقیقاتی، پژوهشی، طراحی و نظارت برای مهندسان مشاور و عدم تخصیص بودجه‌های مناسب برای بخش مهندسی به نسبت عملیات اجرایی، مشکل دیگری است که فشار زیادی بر شرکت‌های مهندسان مشاور وارد می‌نماید.

۵- شرکت‌های مهندسی مشاور به عنوان نهادهای دانش‌بنیانی که باید متمرکز بر وظیفه اصلی‌شان باشند، در چند جبهه مختلف درگیر

با انواع و اقسام مواردی هستند که سازمان امور مالیاتی کشور به صورت ماهیانه و سالیانه برای آنها به وجود می‌آورد. بنابراین مهندسان مشاور ناچارند بخش بزرگی از توان ذهنی و انرژی خود را معطوف بررسی، هماهنگی و حل این مشکلات نمایند. مشکلاتی که ناشی از صدور بخشنامه‌هایی گاه متناقض و گاه بسیار تفسیرپذیرند و انرژی شرکت‌ها را در چرخه‌ای معیوب و بی‌انتهای انداخته و باعث ائتلاف آن می‌شوند. از سوی دیگر، در مواردی، عدم همکاری نهادهای دولتی با شرکت‌های مهندس مشاور در زمینه اطلاع‌رسانی به سازمان‌های چندگانه مالیات‌ستان، معضلات مهندسان مشاور را دوچندان می‌کند.

۶- مشکلات و درگیری شرکت‌های مهندس مشاور با سازمان تأمین اجتماعی یکی دیگر از عرصه‌های جدال این شرکت‌ها بر سر بقاست. مشکلات و معضلاتی که این سازمان، که ماهیت آن از نظر خصوصی و دولتی بودن مشخص نیست، برای شرکت‌های مهندسی مشاور ایجاد می‌کند، یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های این سال‌هاست که در چند سال اخیر و به‌ویژه از شروع سال ۱۴۰۳ به پاشنه آشیل مهندسان مشاور تبدیل شده و به نظر می‌رسد عزم آن دارد که یک تنه زمینه انحلال تمامی شرکت‌های مهندس مشاور را فراهم کند. سازمان تأمین اجتماعی با استفاده و در سایه یک اصل قانونی و عرفی (پرداخت به مستمری بگیران) تمامی عملیات گاه غیرقانونی خود را پوشش داده و پا را بر گلوی شرکت‌های مهندسی مشاور می‌فشارد و بدون هیچگونه پاسخگویی و ذره‌ای همکاری، منافع لحظه‌ای سازمان خود را پیش برده و بدون در نظر گرفتن شرایط کنونی کشور، مهندسان مشاور را به ورطه نابودی سوق می‌دهد. در این شرایط به نظر می‌رسد با همفکری و همگرایی بین جامعه مهندسان مشاور و سازمان تأمین اجتماعی بتوان شرایط فوق بحرانی کنونی را دست‌کم به یک مرحله قبل‌تر تنزل داد.

در پایان به نظر می‌رسد برای برون‌رفت از وضع موجود و حفظ سرمایه‌های مهندسی کشور و جلوگیری از آینده تاریک بدون وجود تفکر مهندسی بومی، باید با انجام یک حرکت عقلانی و با درایتی که از سوی بخش‌های مختلف مهندسی و حاکمیت کشور نشان داده شود، از تضييع حقوق شرکت‌های مهندسان مشاور جلوگیری کرد و گرنه چشم‌انداز این شب‌سیه، همچنان تیره و تاریک خواهد ماند و سحری نخواهد داشت.

با امید به داشتن ایرانی پیروز، سربلند، آباد و سرافراز که آرزوی هر ایرانی وطن‌دوستی است. ♦

